

НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ НА ІННОВАЦІЙНИХ ЗАСАДАХ

В сучасних ринкових умовах розвиток інвестиційної діяльності, спрямований на створення привабливого інвестиційного середовища та суттєвого нарощування інноваційного потенціалу підприємств. Разом із тим, річні обсяги інвестицій поки що залишаються на низькому рівні через несприятливий інвестиційний клімат, що пояснюється недосконалою законодавчою базою, нерозвиненими фондовим ринком та фінансово-кредитною системою, високим податковим тиском, неефективним використанням амортизаційних відрахувань, а також низьким рівнем трансформації заощаджень населення до інвестування та політичним кліматом країни. Це призводить до відтоку вітчизняних капіталів за кордон та не сприяє залученню іноземних інвестицій в економіку країни.

Одним із найважливіших показників, що характеризують економічний розвиток підприємства, є достатній рівень його інноваційно-інвестиційного потенціалу, що пояснюється деякими причинами. По-перше, виробнича функція змінюється в результаті загальної зміни розмірів капіталу, що його використовують у виробництві продукції за рахунок збільшення розмірів основних засобів, що мають більшу наукоємність і пов'язану з нею велику капіталоємність. По-друге, виробнича функція змінюється в результаті впровадження нових технологій, матеріалів, видів продукції, що випускається, які дають можливість збільшити розміри випуску продукції без істотного збільшення витрат основних ресурсів. Отже, зростання продуктивності праці у вигляді одержання великих обсягів виробництва за відносної економії живої праці збільшує масу споживчої вартості.

Такий підхід викликає необхідність виявлення достатнього інноваційного відновлення, тому що розвиток, для якого потрібна більша кількість ресурсів, що дає віддачу, з викладених позицій не є економічним. Тому варто погодитися з думкою Е. Менсфілда, який зазначив необхідність виявлення доцільності інноваційно-інвестиційного розвитку. На його погляд, інновація полягає в тому, що науково-технічний розвиток потребує більших ресурсів, аніж отриманий у підсумку результат від їх інвестування.

Звичайно, крім згаданих чинників, на темпи й масштаби економічного розвитку впливають і інші, однак більшість із них є тією чи тією інтерпретацією наведених вище показників. Тут варто зазначити, що обґрунтованих оцінок визначення впливу певного чинника на економічний розвиток наразі немає. Це пов'язано з тим, що наявні методології їхньої оцінки є, по суті, екстраполяціями сформованих тенденцій і до того ж відзначаються низьким ступенем вірогідності.

Ці положення надзвичайно важливі для визначення інноваційності економічної системи, під якою розуміють співвідношення прибутку підприємства, одержаного від виробництва продукції за допомогою інвестицій та традиційними способами. Підприємство, нарощуючи масштаби інноваційно-інвестиційного розвитку, забезпечує швидшу горизонтальну й вертикальну диверсифікацію своєї матеріально-технічної бази і на цьому підґрунті зумовлює збільшення виробництва.

Для кожного наступного циклу інноваційного розвитку потрібно інвестувати більше ресурсів, ніж для попереднього, бо відновленню підлягає більший за розмірами виробничий потенціал. А за умов обмеженості економічних ресурсів обмежується і кількість напрямів інноваційного розвитку.

Водночас можна вважати, що на певному етапі розвитку підприємства є можливим варіант переважно інноваційного розвитку. У такому разі кількість нововведень, використовуваних у виробництві, постійно перевищує кількість застосовуваних традиційних видів технічних і технологічних засобів. Однак за певних умов підприємству доведеться обирати варіанти інвестування коштів, тому що для одночасного підтримання однакового рівня інноваційності всіх ланок і підсистем підприємства коштів бракуватиме.

Формування дієвого економічного механізму інвестиційної діяльності підприємства на інноваційних засадах передбачає активізацію роботи у цьому напрямі за двома напрямками: на рівні держави і окремих суб'єктів господарювання.

Таким чином, основними принципами державної інвестиційно-інноваційної політики, на наш погляд, мають бути:

- орієнтація на інноваційний шлях розвитку економіки України;
- визначення державних пріоритетів інвестиційного розвитку України;
- формування прогресивної нормативно-правової бази у сфері інвестиційної діяльності;
- створення умов для збереження, розвитку й використання вітчизняного науково-технічного та інноваційного потенціалу;
- ефективне використання ринкових механізмів для сприяння інвестиційно-інноваційної діяльності,

підтримка підприємництва у науково-виробничій сфері;

- здійснення заходів на підтримку міжнародної науково-технологічної кооперації, трансферу технологій, захисту вітчизняної продукції на внутрішньому ринку та її просування на зовнішній ринок;

- фінансова підтримка, здійснення сприятливої кредитної, податкової і митної політики у сфері інвестиційно-інноваційної діяльності;

- сприяння розвитку інвестиційної інфраструктури;

- інформаційне забезпечення суб'єктів інвестиційно-інноваційної діяльності;

- підготовка кадрів у сфері інвестиційно-інноваційної діяльності.

Водночас, на рівні окремого підприємства у процесі планування інвестицій необхідно враховувати найважливіші фактори, дія яких може вплинути на очікуваний результат від прийнятого інвестиційного рішення. Ці фактори можна розподілити на загальноекономічні, галузеві і такі, що виникають безпосередньо на рівні підприємства.

До загальноекономічних факторів можна віднести фінансово-кредитну політику уряду, рівень інфляції в країні, державне стимулювання інвестиційної діяльності підприємств, грошовий обіг в країні, ступінь активності іноземних інвестицій, економічні зв'язки з іншими країнами, чинне податкове законодавство тощо.

Галузеві фактори характеризуються такими показниками, як рівень науково-технічного розвитку галузі, енергомісткість, наукомісткість, капіталомісткість виробництва, забезпеченість трудовим потенціалом, сировинними та енергоресурсами, зв'язки з іншими галузями народного господарства, тип галузі (розвивається швидко або повільно), територіальне розташування підприємств галузі та іншими.

До факторів, що діють на рівні конкретного підприємства відносяться: виробничий потенціал та наявність виробничих ресурсів, фінансовий стан підприємства, зв'язки із споживачами продукції підприємства, відносини з конкурентами та інші.

Таким чином, можна зробити висновок, що в системі інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств інвестиції мають велике значення для майбутнього становища підприємства. За їхньою допомогою здійснюють розширене відтворення основних засобів як виробничого, так і невиробничого характеру, зміцнюють матеріально-технічну базу суб'єктів господарювання. Це дає змогу підприємствам збільшувати обсяги виробництва продукції, прибутку, поліпшувати умови праці й побуту працівників. Від розміру й ефективності інвестицій залежать собівартість, асортимент, якість, новизна і привабливість продукції, її конкурентоспроможність.

Тарасюк Діна Валеріївна, магістрант 5-го курсу

Житомирський державний технологічний університет

Наукові інтереси: управління інвестиціями, інновації, інвестиційно-інвестиційна діяльність